

Mødedokument

A8-0051/2019

30.1.2019

BETÆNKNING

om gennemførelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer (2017/2089(INI))

Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

Ordfører: Barbara Spinelli

INDHOLD

	Side
BEGRUNDELSE – RESUMÉ AF FORHOLDENE OG KONKLUSIONER	3
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	8
UDTALELSE FRA UDVALGET OM BESKÆFTIGELSE OG SOCIALE ANLIGGENDER	20
UDTALELSE FRA UDVALGET OM BØRGERNES RETTIGHEDER OG RETLIGE OG INDRE ANLIGGENDER.....	25
HOLDNING I FORM AF ÆNDRINGSFORSLAG FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGESTILLING	32
UDTALELSE FRA UDVALGET FOR ANDRAGENDER.....	41
OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I KORRESPONDERENDE UDVALG.....	50
ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I KORRESPONDERENDE UDVALG	.51

BEGRUNDELSE – RESUMÉ AF FORHOLDENE OG KONKLUSIONER

Indledning

Vedtagelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("chartret") har udgjort en korsvej i den europæiske integrationsproces. EU påtog sig et formelt ansvar over for sine borgere: Det ændrede sig fra at være et økonomisk fællesskab til en union baseret på retsstaten og menneskerettighederne. Lissabontraktaten har i medfør af artikel 6, stk. 1, i TEU grundfæstet dette valg ved at tillægge chartret samme juridiske værdi som traktaterne.

I henhold til chartrets artikel 51, stk. 1, udgør EU-institutionernes adfærd i forhold til chartret det vigtigste referencepunkt for analysen af dets anvendelsesområde og vurderingen af, i hvor høj grad bestemmelserne deri gennemføres. Formålet med betænkningen er ud fra et EU-institutionelt perspektiv at evaluere den aktuelle situation vedrørende chartrets rolle som kilde til EU's primære ret og samtidig foreslå yderligere muligheder for forbedringer.

Undersøgelseraktiviteter

Følgende undersøgelseraktiviteter er blevet gennemført:

– et studie¹ gennemført af GD IPOL's temaafdeling C, fremlagt for AFCO den 28.11.2017, med deltagelse af formanden for Rådets Gruppe vedrørende Grundlæggende Rettigheder, Borgerlige Rettigheder og Fri Bevægelighed for Personer (FREMP) og en repræsentant for Kontoret for Politikken for Grundlæggende Rettigheder i Kommissionen

– tekniske møder med: den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) (10.1.2018), Kontoret for Politikken for Grundlæggende Rettigheder, Kommissionen (22.2.2018), chefen for Afdelingen for Den Europæiske Socialpagt, Europarådet (13.3.2018), Den Europæiske Ombudsmand (30.5.2018)

– en juridisk udtalelse² fra FRA, som blev fremlagt i AFCO den 1.10.2018 på grundlag af det input, der var indsamlet fra bl.a. EU-agenturernes svar på et spørgeskema, som formanden for AFCO sendte til alle agenturer.

Chartret i EU's lovgivnings- og beslutningsprocesser

Uanset de relevante fremskridt, som EU-institutionerne har gjort med at integrere chartret i lovgivnings- og beslutningsprocesserne, synes det stadig at være et undervurderet instrument, som ikke udnyttes fuldt ud. Den generelle tendens er at fokusere på at undgå at overtræde det,

¹ "The Implementation of the Charter of Fundamental Rights in the EU Institutional Framework", Prof. Olivier De Schutter, (PE 571.397).

² Udtalelse fra FRA – 4/2018 "Challenges and opportunities for the implementation of the Charter of Fundamental Rights", 24. september 2018.

snarere end at maksimere dets potentiale¹, til trods for at pligten til at fremme dets anvendelse klart fremgår af chartret selv (artikel 51, stk. 1).

Kompatibilitetsundersøgelser og konsekvensanalyser – de vigtigste redskaber, som Kommissionen har til rådighed til forudgående evaluering af, om dens forslag er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, dvs. chartret – følger denne fremgangsmåde og illustrerer en passiv og ikke en proaktiv holdning til chartret. I særdeleshed hvad angår konsekvensanalyser ligger det primære fokus på de traditionelle standarder, nemlig økonomiske, sociale og miljømæssige faktorer, selv om menneskerettighedernes rolle gradvist er blevet styrket. Kommissionens forslag kan imidlertid ændre sig væsentligt i løbet af lovgivningsprocessen med risiko for, at konsekvensanalyserne gøres meningsløse, navnlig under de såkaldte triloger: Den manglende gennemsigtighed i disse fælles forhandlinger gør det yderst vanskeligt at vurdere, hvordan beslutningsprocessen forløber, og samtidig kan politiske og/eller partimæssige overvejelser gå forud for andre betænkeligheder. Den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning gør det muligt for den lovgivende myndigheds to parter at gennemføre yderligere konsekvensanalyser, men på frivillig basis. På lovgivningsmyndighedsniveau har Parlamentet veletablerede metoder til at vurdere respekten for de grundlæggende rettigheder, herunder en særlig procedure, som er fastsat i dets forretningsorden (artikel 38), men som ikke desto mindre aldrig er blevet anvendt. Ligesom det er tilfældet for Kommissionen, er der dog tale om interne procedurer, som gennemføres af dets egne tjenestegrene. For så vidt angår Rådet findes der – trods vedtagelsen af interne retningslinjer for kontrol af lovgivningens overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder – ikke nogen formel mekanisme for konsekvensanalyse. Dertil kommer, at den manglende gennemsigtighed i lovgivningsprocessen, som Den Europæiske Ombudsmand² for nylig har rapporteret om, gør det vanskeligt at få rede på beslutningstagningen i Rådet.

EU-institutionerne skal inden for deres indsatsområde sørge for, at chartrets bestemmelser til fulde føres ud i livet, idet de fastholder både deres negative (forpligtelsen til ikke at handle) og positive (forpligtelsen til at handle) forpligtelser i overensstemmelse med kravene i den internationale menneskerettighedslovgivning. Dette ansvar bekræftes klart i TEU i medfør af artikel 2 og 6, og i analoge forpligtelser, der er fastsat i de almindelige bestemmelser i afsnit II, del 1, i TEUF. For at nå dette mål og samtidig supplere institutionernes interne procedurer kunne man overveje yderligere foranstaltninger: fremme af et mere struktureret og reguleret samarbejde med eksterne uafhængige organer som FRA i forbindelse med vurderingen af menneskerettighedsdimensionen i lovgivningsforslagene, gennemførelse af særskilte og deciderede konsekvensanalyser vedrørende grundlæggende rettigheder, oprettelse af en mekanisme til at fastslå behovet for at træffe foranstaltninger på EU-plan for at opretholde og efterleve bestemmelserne i chartret og gøre EU-lovgivningen forenelig med den internationale menneskerettighedslovgivnings evolutionære karakter. Det ville også være hensigtsmæssigt at indføre yderligere redskaber til systematisk efterfølgende kontrol af EU-lovgivningens overensstemmelse med chartret, som i øjeblikket overlades til Domstolen, der næsten har enekompetence. Medtagelsen af en menneskerettigheds- og charterbaseret rapporterings- og revisionsklausul i de lovgivningsmæssige tekster kunne være et begyndelsespunkt i denne

¹ Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Rapport for 2017 om grundlæggende rettigheder, s. 23.

² Den Europæiske Ombudsmand, Afgørelse om strategisk undersøgelse OI/2/2017/TE om gennemsigtigheden af Rådets lovgivningsproces, 15.5.2018.

henseende.

Chartret i EU's politikker

Betænkningen vil se nærmere på chartrets rolle, navnlig inden for to områder af EU's politikudformning:

For det første EU's optræden udadtil, herunder indgåelsen af handelsaftaler med tredjelande. Specielt inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) vil betænkningen komme ind på de begrænsede betingelser, hvorunder Domstolen kan udøve kompetence, og dermed manglen på retsmidler i tilfælde af krænkelse af menneskerettighederne som følge af afgørelser, der vedtages på dette område. Samtidig vil EU-institutionernes interne adfærd i forhold til chartret udgøre en lakmusprøve for evalueringen af EU's adfærd inden for den eksterne dimension. EU's evne til reelt at udvikle en FUSP, som er i fuld overensstemmelse med principperne i artikel 21, stk. 1, i TEU, afhænger af, at det internt handler i fuld overensstemmelse med disse krav.

Omfattende handelsaftaler er særligt relevante på grund af den potentielt vidtrækkende indvirkning, de kan have på menneskerettighederne. Til trods for at der er vedtaget betydningsfulde praksisser og retningslinjer til at håndtere menneskerettighedsdimensionen i handelsaftaler, vil det i betænkningen blive foreslået, at man går videre end den såkaldte "integrerede tilgang", som Kommissionen i øjeblikket følger i sine bæredygtighedsvurderinger, og fuldt ud tilslutter sig Den Europæiske Ombudsmands henstillinger¹ om at gennemføre specifikke menneskerettighedskonsekvensanalyser, inden nogen handelsforhandlinger afsluttes.

For det andet den økonomiske styring: et område, hvor EU's beføjelser er meget omfattende og i høj grad kan påvirke menneskerettighederne, men hvor chartret groft tilsidesættes. EU's primære og afledte ret tillægger ikke på dette område chartret nogen udtrykkelig funktion, og dets bestemmelser nævnes stort set ikke heri. En række instrumenter, der er med til at forme EU's økonomiske og monetære politik, er blevet vedtaget uden for EU's rammer, hvorved det politiske ansvar trækkes væk fra EU-institutionerne, mens de imidlertid tildeles en stærk rolle med hensyn til overvågning og gennemførelse. Beslutninger og valg, der træffes uden en grundig vurdering af menneskerettighedsdimensionen, og som fuldt ud prioriterer makroøkonomiske faktorer og konditionalitet, har allerede haft alvorlige konsekvenser for de borgerlige, økonomiske og sociale rettigheder, hvilket også er blevet fremhævet af Den Europæiske Komité for Sociale Rettigheder. Efter ordførerens opfattelse bør EU-Domstolens dom i Ledra Advertising-sagen blive skelsættende for, at chartret integreres i EU's rammer for økonomisk styring og i dets mellemstatslige dimension, således at det bliver et benchmark for vurderingen af lovligheden af de foreslåede og vedtagne foranstaltninger på dette område.

Afslutningsvis en særlig henvisning til Eurogruppen. Selv om EU-Domstolen har bekræftet Eurogruppens uformelle karakter og den ikkebindende karakter af dens afgørelser², og

¹ Den Europæiske Ombudsmands afgørelse i sag 1409/2014/MHZ om Europa-Kommissionens unkladelse af at foretage en forudgående menneskerettighedskonsekvensanalyse i forbindelse med frihandelsaftalen mellem EU og Vietnam, 26.2.2016.

² Dom af 20. september 2016, "Mallis m.fl.", forenede sager C 105/15 P til C 109/15 P, præmis 61.

dermed immuniteten fra artikel 263 i TEUF, har de politiske virkninger af dens beslutninger og konklusioner i høj grad påvirket den politiske beslutningstagning, omgået formaliteterne i EU-lovgivningen og "afinstitutionaliseret" beslutningsprocessen. I lyset af denne øgede de facto-rolle vil det være hensigtsmæssigt med en klarlæggelse af dens betydning i forhold til chartret.

Rettigheder overfor principper

Chartret er unikt, idet det inden for et enkelt dokument kombinerer civile og politiske såvel som sociale og økonomiske rettigheder, herunder "tredjegerationsmenneskerettigheder". Den uklare opdeling i rettigheder og principper, som er fastsat i chartrets artikel 51, stk. 1, og 52, og som underbygges af forklaringerne i chartret, samt den uensartede beskyttelse af dem (rettigheder skal respekteres/principper skal overholdes) risikerer at underminere dette særkende. Hvis man bevægede sig i retning af en entydig "konceptualisering" af alle de artikler, der er nedfældet i chartret, i EU's beslutnings- og politikudformningsproces – under behørig hensyntagen til EU-Domstolens primære rolle i fortolkningen af EU-retten – ville det bidrage til at bekræfte dets enhed og styrke dets anvendelsesområde. Fremme af en systematisk synergi mellem chartret og de andre menneskerettighedsinstrumenter samt mellem de kompetente tilsynsmyndigheder vil være gensidigt fordelagtigt med henblik på at styrke bestemmelserne og de deri fastsatte forpligtelser. Tiltrædelsen af den europæiske socialpakt er et absolut nødvendigt skridt fremad, som EU skal tage i denne henseende.

Chartret og EU's agenturer

EU's agenturer er forpligtet til at respektere og fremme chartret som alle andre EU-organer. Denne forpligtelse er særligt vigtig i betragtning af, at de ofte fungerer som operationelle forbindelsespunkter mellem EU-områder og nationale områder ved at støtte medlemsstaterne og deres relevante aktører i at opfylde det ansvar, der følger af EU-retten, og dermed potentielt i at gennemføre chartrets bestemmelser i praksis. Hvis man ser på de nuværende forhold i EU-agenturerne, viser det sig, at graden af intern bevidsthed om chartret og indførelsen af interne procedurer og/eller redskaber til at føre dets bestemmelser ud i livet varierer meget, alt efter deres mandat og karakter. Der findes allerede en række eksempler på bedste praksis, som kan udvides horisontalt til at omfatte alle EU-agenturer. Yderligere redskaber – som f.eks. indførelse af uafhængige ansvarlige for grundlæggende rettigheder – ville være gavnlige til dette formål. En styrkelse af samarbejdet mellem agenturerne og udvikling af en struktureret dialog med relevante interessenter på menneskerettighedsområdet er centrale elementer i denne proces. Det er bydende nødvendigt, at EU's lovgivende myndighed indsætter udtrykkelige henvisninger til chartret i alle agenturenes oprettelsesforordninger.

Gennemførelsen af chartret på nationalt plan

Den "nationale dimension" i chartret supplerer EU-dimensionen. Hvis chartret gennemføres utilstrækkeligt på nationalt plan, undermineres dets overordnede sammenhæng og effektivitet. I henhold til chartrets artikel 51, stk. 1, er bestemmelserne kun rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. På trods af EU-Domstolens præciseringer viser national praksis, at det stadig er vanskeligt at vurdere, om og hvordan chartret finder anvendelse i praksis. Det er

interessant, at nationale dommere undertiden anvender chartret som en positiv kilde til fortolkning, selv i sager, der ikke falder ind under EU-rettens anvendelsesområde. Mere generelt fører denne tvetydighed kombineret med en udbredt "manglende bevidsthed" om chartret og fraværet af nationale politikker til fremme af anvendelsen heraf imidlertid til en betydelig underudnyttelse på nationalt plan. EU's institutioner og agenturer kunne spille en vigtig rolle med hensyn til at udfylde disse huller ved at indføre en lang række foranstaltninger og tiltag med sigte på at støtte medlemsstaterne i denne henseende. Det er under alle omstændigheder af afgørende betydning at præcisere anvendelsesområdet bedre og bevæge sig i retning af en mere uindskrænket fortolkning af chartrets artikel 51, samtidig med at muligheden for at tilsidesætte det i tilfælde af en ændring af traktaterne vurderes.

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om gennemførelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer (2017/2089(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til artikel 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 21, 23 og 49 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og til artikel 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, artikel 67, stk. 1, artikel 258, 263, 267 og 352 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),
- der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK) samt til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis,
- der henviser til aftalememorandummet mellem Europarådet og Den Europæiske Union,
- der henviser til Venedigkommissionens udtalelser og tjekliste for retsstatsforhold,
- der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder,
- der henviser til Europarådets konventionen til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen) og til sin beslutning af 12. september 2017 om forslag til Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions indgåelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet¹,
- der henviser til sin beslutning af 15. marts 2007 om overholdelse af chartret om grundlæggende rettigheder i Kommissionens lovgivningsforslag: fremgangsmåde for en systematisk og stringent kontrol²,
- der henviser til sine årlige beslutninger om situationen for de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union,
- der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 med henstillinger til Kommissionen om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder³,
- der henviser til sin beslutning af 19. januar 2017 om en europæisk søjle for sociale

¹ EUT C 337 af 20.9.2018, s. 167.

² EUT C 301 E af 13.12.2007, s. 229.

³ EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.

rettigheder¹,

- der henviser til sin beslutning af 14. september 2017 om gennemsigtighed, ansvarlighed og integritet i EU-institutionerne²,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter³,
- der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 168/2007 af 15. februar 2007 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder⁴,
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 27. april 2005 "Overholdelse af chartret om grundlæggende rettigheder i Kommissionens lovgivningsforslag: fremgangsmåde for en systematisk og stringent kontrol" (COM(2005)0172),
- der henviser til Kommissionens rapport af 29. april 2009 om den praktiske anvendelse af metoden til systematisk og stringent overvågning af overholdelsen af chartret om grundlæggende rettigheder (COM(2009)0205),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 19. oktober 2010 "En strategi for Den Europæiske Unions effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder" (COM(2010)0573),
- der henviser til arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene af 6. maj 2011 "Operational Guidance on taking account of Fundamental Rights in Commission Impact Assessments" (SEC(2011)0567),
- der henviser til den fælles meddelelse fra Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik til Europa-Parlamentet og Rådet af 12. december 2011 "Menneskerettigheder og demokrati i centrum for EU's optræden udadtil – en mere effektiv tilgang" (COM(2011)0886),
- der henviser til "EU's strategiske ramme og handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati" af 25. juni 2012,
- der henviser til Rådets retningslinjer af 20. januar 2015 vedrørende de metodemæssige skridt, der skal tages for at kontrollere foreneligheden med de grundlæggende rettigheder i Rådets forberedende organer,
- der henviser til retningslinjerne til Rådets forberedende organer med titlen "Forenelighed med de grundlæggende rettigheder",
- der henviser til rådsformandskabets seminarrapport af 13. maj 2016 med titlen "National policy application of the EU Charter of Fundamental Rights",

¹ EUT C 242 af 10.7.2018, s. 24.

² EUT C 337 af 20.9.2018, s. 120.

³ EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43.

⁴ EUT L 53 af 22.2.2007, s. 1.

- der henviser til Kommissionens retningslinjer af 19. maj 2015 for analyse af konsekvenser for menneskerettighederne i konsekvensanalyser af handelsrelaterede politiske initiativer,
- der henviser til Kommissionens årsberetninger om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til Kommissionens årlige kollokvier om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til Den Europæiske Unions Domstols dom i de fælles sager C-8/15 P til C-10/15 P, Ledra Advertising Ltd mod Europa-Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB)¹,
- der henviser til Domstolens dom af 6. november 2018 i de forenede sager C-569/16 og C-570/16, Stadt Wuppertal mod Maria Elisabeth Bauer og Volker Willmeroth mod Martina Broßonn²,
- der henviser til Domstolens udtalelse 2/13 af 18. december 2014 om Den Europæiske Unions tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder³,
- der henviser til udtalelse 4/2018 fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) af 24. september 2018 med titlen "Udfordringer og muligheder for gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder",
- der henviser til de årlige rapporter om grundlæggende rettigheder fra Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheder,
- der henviser til agenturets håndbog fra oktober 2018 med titlen "Anvendelse af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i lovgivning og beslutningstagning på nationalt plan – Vejledning",
- der henviser til værktøjskassen for bedre lovgivning, navnlig værktøj nr. 28 "Grundlæggende rettigheder & menneskerettigheder",
- der henviser til forretningsordenes artikel 38,
- der henviser til udtalelse fra Europarådets generalsekretær af 2. december 2016 om EU's initiativ til etablering af en europæisk søjle for sociale rettigheder,
- der henviser til dokumentet fra den nederlandske COSAC-delegation om EU's gennemsigtighed fra november 2017 med titlen "Opening up closed doors: Making the EU more transparent for its citizens" og til skrivelsen fra COSAC's delegationer til EU-institutionerne af 20. december 2017 om gennemsigtighed i den politiske beslutningstagning i EU,
- der henviser til undersøgelserne med titlerne "The implementation of the Charter of

¹ ECLI:EU:C:2016:701.

² ECLI:EU:C:2018:871.

³ ECLI:EU:C:2014:2454.

Fundamental Rights in the EU institutional framework", "The interpretation of Article 51 of the EU Charter of Fundamental Rights: the Dilemma of Stricter or Broader Application of the Charter to National Measures" og "The European Social Charter in the context of implementation of the EU Charter of Fundamental Rights", som Parlamentets Generaldirektorat for Interne Politikker offentliggjorde hhv. den 22. november 2016, den 15. februar 2016 og den 12. januar 2016¹,

- der henviser til forretningsordenens artikel 52 og til artikel 1, stk. 1, litra e), og bilag 3 til den afgørelse, der blev truffet af Formandskonferencen den 12. december 2002 om proceduren for tilladelse til at udarbejde initiativbetænkninger,
- der henviser til betænkning fra Udvalget om Konstitutionelle Anliggender og udtalelser fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender, Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, holdning i form af ændringsforslag fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling og udtalelse fra Udvalget for Andragender (A8-0051/2019),
- A. der henviser til, at Lissabontraktaten har givet Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (i det følgende benævnt "chartret") status af primær ret inden for EU's retlige rammer med samme juridiske værdi som traktaterne;
- B. der henviser til, at der i denne betænkning ikke foretages en vurdering af de enkelte rettigheder i chartret, men at gennemførelsen af chartret som et primærretligt instrument analyseres;
- C. der henviser til, at sociale bestemmelser er en afgørende del af chartret og Unionens juridiske struktur; der henviser til, at det er vigtigt at sikre respekt for og understrege betydningen af grundlæggende rettigheder i hele Unionen;
- D. der henviser til, at de grundlæggende rettigheder, som anerkendes i chartret, ifølge EU-Domstolen udgør kernen i EU's retlige struktur, og at respekten for dem er en nødvendig forudsætning for enhver EU-retsakts lovlighed;
- E. der henviser til, at chartret i overensstemmelse med kravene i den internationale menneskerettighedslovgivning og dets artikel 51 omfatter såvel negative forpligtelser (ikkeovertrædelse) som positive forpligtelser (aktiv fremme), som bør opfyldes i lige høj grad for at gøre bestemmelserne fuldt funktionsdygtige;
- F. der henviser til, at chartrets artikel 51 afgrænser chartrets anvendelsesområde med hensyn til overholdelsen af nærhedsprincippet, hensynet til medlemsstaternes og Unionens kompetencer og overholdelsen af grænserne for de kompetencer, der er

¹ Undersøgelse med titlen "The implementation of the Charter of Fundamental Rights in the EU institutional framework" (Gennemførelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer, Europa-Parlamentet, Generaldirektoratet for Interne Politikker, Temaafdeling C, 22. november 2016; undersøgelse med titlen "The interpretation of Article 51 of the EU Charter of Fundamental Rights: the Dilemma of Stricter or Broader Application of the Charter to National Measures" (Fortolkning af artikel 51 i EU's charter om grundlæggende rettigheder: Dilemmaet om en strengere eller bredere anvendelse af chartret i forbindelse med nationale foranstaltninger), Generaldirektoratet for Interne Politikker, Temaafdeling C, 15. februar 2016 og undersøgelse med titlen "The European Social Charter in the context of implementation of the EU Charter of Fundamental Rights" (Den europæiske socialpagt i forbindelse med gennemførelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder) af 12. januar 2016.

overdraget til Unionen ved traktaterne;

- G. der henviser til, at chartrets artikel 51, stk. 2, udtrykkeligt fastslår, at chartret ikke udvider anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens beføjelser, ikke etablerer nye beføjelser eller opgaver for Unionen og ikke ændrer de beføjelser og opgaver, der er fastlagt i traktaterne;
- H. der henviser til, at Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer konstant er bundet af chartret, selv når de handler uden for EU's retlige rammer;
- I. der henviser til, at chartrets bestemmelser i medfør af artikel 51 udelukkende finder anvendelse for medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten; der henviser til, at de usikre afgrænsninger af et sådant krav imidlertid gør det vanskeligt at afgøre, om og hvordan chartret konkret finder anvendelse;
- J. der henviser til, at det potentiale, der ligger i de sociale og økonomiske rettigheder, som er fastsat i chartret, endnu ikke er blevet udnyttet i tilstrækkelig grad; der med henvisning til udtalelsen fra Europarådets generalsekretær henviser til, at respekt for sociale rettigheder ikke bare er et etisk bud og en retlig forpligtelse, men også en økonomisk nødvendighed;
- K. der henviser til, at artikel 6 i TEU også understreger, at de grundlæggende rettigheder som garanteret ved EMRK skal udgøre generelle principper i EU-retten;
- L. der henviser til, at artikel 151 i TEUF henviser til grundlæggende sociale rettigheder som dem, der er fastsat i den europæiske socialpagt;
- M. der henviser til, at Parlamentets undersøgelse af 22. november 2016 med titlen "The Implementation of the Charter of Fundamental Rights in the EU institutional framework"¹ bl.a. vurderer chartrets relevans for Kommissionens aktiviteter i henhold til traktaten om oprettelse af den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM-traktaten) og inden for rammerne af det europæiske semester; der henviser til, at der ikke er meget fokus på chartrets sociale rettigheder i Unionens økonomiske styring; der henviser til, at disse rettigheder skal betragtes som egentlige grundlæggende rettigheder;
- N. der henviser til, at forpligtelsen i den europæiske søjle for sociale rettigheder til at skabe nye og mere effektive rettigheder for borgerne på områderne lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår og social beskyttelse og inklusion styrker rettighederne i chartret yderligere;
- O. der henviser til, at princippet om ligestilling mellem kønnene er en grundlæggende værdi i EU og er forankret i EU-traktaterne og i chartret; der henviser til, at artikel 8 i TEUF knæsætter princippet om integrering af ligestillingsaspektet med erklæringen om, at Unionen i alle sine aktiviteter skal tilstræbe at fjerne uligheder og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder;
- P. der henviser til, at gennemsigtighed i EU's lovgivnings- og beslutningsprocesser er en

¹ "The Implementation of the Charter of Fundamental Rights in the EU institutional framework", Europa-Parlamentet, Generaldirektoratet for Interne Politikker, Temaafdeling C – Borgernes Rettigheder og Konstitutionelle Anliggender, 22. november 2016.

konsekvens af retten til god forvaltning som fastsat i chartrets artikel 41 og en afgørende forudsætning for, at borgerne kan vurdere og behørigt overvåge EU-institutionernes gennemførelse af chartret;

- Q. der henviser til, at medlemsstaternes og EU's institutioners, organers, kontorers og agenturers fremme af et bredt spektrum af rettigheder, som er fastsat i chartret – spændende fra civile og politiske til sociale, økonomiske og tredjegerationsrettigheder – ville udgøre en yderst vigtig drivkraft for udviklingen af en europæisk offentlig sfære og være et håndgribeligt udtryk for begrebet EU-borgerskab og for den EU-borgerorienterede dimension, som er fastsat i traktaterne;
- R. der henviser til, at FRA har fremsat en række henstillinger med henblik på en effektiv gennemførelse af chartret i sine udtalelser "Bedre adgang til retsmidler på områderne erhvervsliv og menneskerettigheder på EU-plan"¹ og "Udfordringer og muligheder for gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder"²;
- S. der henviser til, at chartrets artikel 24 angiver barnets rettigheder og forpligter offentlige myndigheder og private institutioner til at sikre, at barnets tarv kommer i første række;
- T. der henviser til, at artikel 14 i chartret fremhæver alle børns ret til gratis uddannelse;

Styrkelse af chartrets integration i lovgivnings- og beslutningsprocesserne

1. er af den stærke overbevisning, at Kommissionens strategi for Den Europæiske Unions effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder (COM(2010)0573) udgjorde en indledende indsats efter chartrets ikrafttrædelse, men at der er presserende behov for at ajourføre den; glæder sig over årsberetningerne fra Kommissionen om anvendelsen af chartret og opfordrer til en revision af denne strategi, som blev udarbejdet i 2010, med henblik på at ajourføre den for at tage højde for de nye udfordringer og den nye institutionelle virkelighed, navnlig efter brexit;
2. anerkender de mange vigtige skridt, som EU-institutionerne har taget for at integrere chartret i EU's lovgivnings- og beslutningsprocesser; bemærker, at chartrets vigtigste rolle er at sikre, at EU-lovgivningen er i fuldstændig overensstemmelse med de rettigheder og principper, der er nedfældet i det, og erkender de vanskeligheder, der er forbundet med aktivt at fremme dem og sikre, at de virkeliggøres;
3. understreger vigtigheden af, at alle forslag til EU-lovgivning skal respektere de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i chartret;
4. minder om, at de procedurer, som EU-institutionerne har fastlagt til vurdering af lovgivningsmæssige forslags forenelighed med chartret, hovedsagelig er af intern karakter; efterlyser mulighed for at tilsikre bedre høringstyper, konsekvensanalyser, herunder særlige kønsspecifikke konsekvensanalyser, og juridisk kontrol med deltagelse af uafhængige eksperter i grundlæggende rettigheder; opfordrer Kommissionen til at fremme et struktureret og reguleret samarbejde med menneskerettighedsorganer såsom

¹ FRA's udtalelse 1/2017 af 10. april 2017.

² FRA's udtalelse 4/2018 af 24. september 2018.

FRA, Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE) og relevante organer under Europarådet og FN samt civilsamfundsorganisationer, der arbejder inden for dette område, når et lovgivningsdossier potentielt kan fremme eller have negativ indvirkning på grundlæggende rettigheder;

5. opfordrer Kommissionen, Rådet og Parlamentet til at revidere Rådets forordning 168/2007 for at gøre det muligt for FRA at afgive ikkebindende udtalelser om udkast til EU-lovgivning på eget initiativ og til at fremme systematiske høringer af agenturet;
6. opfordrer Kommissionen, de øvrige EU-institutioner og medlemsstaternes nationale og regionale regeringer til at høre FRA, når grundlæggende rettigheder står på spil;
7. anerkender den afgørende rolle, som FRA spiller i at vurdere overholdelsen af chartret, og glæder sig over det arbejde, som agenturet har udført; opfordrer FRA til fortsat at rådgive og støtte EU's institutioner og medlemsstater i at forbedre kulturen med grundlæggende rettigheder i hele Unionen; glæder sig over den nyligt vedtagne FRA-strategi for perioden 2018-2022;
8. bemærker det interaktive onlineværktøj "Clarity", der er udviklet af FRA med henblik på at gøre det let at finde frem til det mest hensigtsmæssige udenretslige organ med menneskerettigheder som ansvarsområde i forbindelse med et givet spørgsmål om grundlæggende rettigheder;
9. opfordrer Kommissionen til at sørge for omfattende konsekvensanalyser gennem en afbalanceret vurdering af økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser og til at revidere sin beslutning om at inddele sine overvejelser om grundlæggende rettigheder i de tre nuværende kategorier – økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger – samt til at skabe to specifikke kategorier kaldet "virkninger for grundlæggende rettigheder" og "kønsspecifik konsekvensanalyse" for at sikre, at alle aspekter af de grundlæggende rettigheder bliver vurderet;
10. opfordrer Kommissionen til at træffe systematiske foranstaltninger på EU-plan med henblik på at opretholde og efterleve bestemmelserne i chartret og til at sikre, at EU-lovgivningen tilpasses, således at den tager højde for udviklingen i den internationale menneskerettighedslovgivning og den tilhørende retspraksis; gentager desuden i denne forbindelse sin opfordring til Kommissionen om at forelægge et forslag til konkret udmøntning af Parlamentets beslutning af 25. oktober 2016 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder¹, hvilket ville give mulighed for en systematisk screening af udviklingen i EU's institutioner og organer og i de medlemsstater, der opfordrer til handling for at beskytte og opfylde rettighederne, frihederne og principperne i chartret; foreslår navnlig, at de betingelser, der er fastsat i Københavnskriterierne vedrørende grundlæggende rettigheder, ikke kun bør anvendes én gang som betingelser for tiltrædelse, men at medlemsstaterne med jævne mellemrum skal vurderes for at bedømme deres overholdelse af dem;
11. bemærker, at Ombudsmanden også spiller en relevant rolle med hensyn til at sikre respekten for de grundlæggende rettigheder inden for rammerne af chartret, ikke kun hvad angår artikel 41 om retten til god forvaltning som sådan, men også ved at tage i

¹ EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.

betragtning, at en sådan god forvaltning er en hjørnesten i forhold til at sikre andre grundlæggende rettigheder; minder om det forbilledlige arbejde, som Ombudsmanden har udført i denne valgperiode, bl.a. med hensyn til gennemsigtighed og informationsfrihed og særberetningen vedrørende Frontex¹, som navnlig omhandler asylansøgere og migranternes klagerettigheder;

12. forstår, at retspraksis vil have indvirkning på chartrets anvendelsesområde, og at dette skal tages i betragtning;
13. opfordrer EU-lovgiverne til at anerkende resultaterne af Rettens dom af 22. marts 2018 (sag T-540/15) om aktindsigt i dokumenter fra trilogerne² og handle i overensstemmelse hermed; fastholder, at det er nødvendigt at øge gennemsigtigheden og aktindsigten mellem EU-institutionerne for at forbedre det interinstitutionelle samarbejde, bl.a. hvad angår ansvarliggørelse i sager vedrørende grundlæggende rettigheder; opfordrer indtrængende Rådet til hurtigt at adressere de bekymringer, der er givet udtryk for med hensyn til gennemsigtigheden i dets beslutningsproces og aktindsigt i henhold til de relevante henstillinger fra Den Europæiske Ombudsmand;

Integrering af chartret i EU's politikker

14. minder om, at EU's politikudformning bygger på de principper og mål, der er fastsat i artikel 2, 3, 4, 5 og 6 i TEU, og fuldt ud støtter og gennemfører de krav, der er fastsat i de almindelige bestemmelser i del I, afsnit II, i TEUF;
15. bekræfter på ny, at alle retsakter, der vedtages af Unionen, skal være fuldt ud i overensstemmelse med alle chartrets bestemmelser, herunder dets bestemmelser på det sociale område; fremhæver vigtigheden af at indarbejde udtrykkelige henvisninger til chartret i den retlige ramme, der regulerer EU's økonomiske og monetære politik; understreger, at anvendelsen af mellemstatslige aftaler ikke fritager EU-institutionerne for deres forpligtelser til at vurdere disse instrumenters forenelighed med EU-retten, herunder chartret;
16. anser det for at være af afgørende betydning, at Unionen tager beslutsomme skridt for at styrke sit engagement i at sikre, at alle nyder godt af rettighederne i chartret, herunder sociale rettigheder;
17. opfordrer Kommissionen til at sikre, at processen med det europæiske semester, herunder de landespecifikke henstillinger og henstillingerne om den årlige vækstundersøgelse, er i overensstemmelse med de normative elementer af de sociale rettigheder i chartret;
18. støtter indførelsen af solide og konsekvente bestemmelser om grundlæggende rettigheder i de operationelle tekster i udkast til forordninger om oprettelse af EU-fonde;
19. opfordrer Kommissionen og Rådet til at træffe makroøkonomiske beslutninger under behørig hensyntagen til vurderinger af grundlæggende rettigheder baseret på hele spektret af borgerlige, politiske og sociale rettigheder, som garanteres af de europæiske

¹ Europa-Parlamentets beslutning af 2. december 2015 om Den Europæiske Ombudsmands særberetning som led i undersøgelse på eget initiativ OI/5/2012/BEH-MHZ vedrørende Frontex, EUT C 399 af 24.11.2017, s. 2.

² Rettens dom af 22. marts 2018, Emilio de Capitani mod Europa-Parlamentet, T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167.

- og internationale menneskerettighedsinstrumenter;
20. opfordrer Kommissionen til at undersøge, hvilke skridt der er nødvendige for Den Europæiske Unions tiltrædelse af den europæiske socialpagt og til at foreslå en tidsplan for opfyldelsen af dette mål;
 21. minder om, at det som følge af de beføjelser, der er fastsat i traktaterne, primært er medlemsstaternes ansvar at omsætte socialpolitikken til praksis og således også gøre de sociale bestemmelser, der er nedfældet i chartret, virkningsfulde og håndgribelige; gentager imidlertid sit forslag om, at der i forbindelse med en mulig revision af traktaterne indarbejdes en social protokol i dem for at styrke de grundlæggende sociale rettigheder i forhold til økonomiske friheder;
 22. noterer sig Eurogruppens de facto afgørende, men uformelle, rolle i den økonomiske styring af euroområdet, og den indvirkning, som dens beslutninger kan have ved at påvirke politikudformningen, uden at dette opvejes af passende mekanismer for demokratisk ansvarlighed og domstolskontrol; minder dens medlemmer om deres horisontale forpligtelser, som følger af artikel 2 og 6 i TEU og af chartret;
 23. opfordrer Kommissionen og Den Europæiske Centralbank til fuldt ud at overholde chartret i forbindelse med varetagelsen af deres opgaver under den europæiske stabilitetsmekanisme, herunder sidstnævntes udlånspraksis, i lyset af Domstolens retspraksis;
 24. minder om, at Unionens optræden på den internationale scene skal være styret af de principper, der er fastsat i artikel 21, stk. 1, i TEU; er af den overbevisning, at fuld respekt for og fremme af chartrets bestemmelser i EU udgør et benchmark for vurdering af legitimiteten og troværdigheden af Unionens adfærd i dens internationale forbindelser, herunder inden for rammerne af udvidelsesprocessen i henhold til artikel 49 i TEU;
 25. bemærker Domstolens begrænsede kompetence inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) og advarer mod enhver potentiel begrænsning af retten til adgang til effektive retsmidler som fastsat i chartret;
 26. minder EU-institutionerne om deres forpligtelser på menneskerettighedsområdet inden for rammerne af chartret, også på det handelspolitiske område; tilskynder Kommissionen til at gennemføre specifikke konsekvensanalyser vedrørende menneskerettigheder, inden nogen handelsforhandlinger afsluttes, ved at henvise til FN's vejledende principper om konsekvensanalyser vedrørende menneskerettigheder i handels- og investeringsaftaler;
 27. minder om, at både traktaterne og chartret henviser til beskyttelse af nationale mindretal og forskelsbehandling på grundlag af sprog; opfordrer til, at EU-institutionerne tager konkrete administrative skridt til at tilskynde de nationale regeringer til at finde bæredygtige løsninger og fremme en kultur med sproglig mangfoldighed i deres medlemsstater, som rækker ud over de officielle EU-sprog;
 28. minder om forpligtelsen i artikel 6 i TEU til at tiltræde EMRK; anmoder Kommissionen om at tage de nødvendige skridt til at fjerne de retlige hindringer, der forhindrer, at

tiltrædelsesprocessen afsluttes, og til at fremlægge et nyt udkast til en aftale om Unionens tiltrædelse af EMRK, der tilvejebringer positive løsninger på de indvendinger, som Domstolen fremførte i udtalelse 2/13 af 18. december 2014; mener, at fuldførelsen heraf vil indføre yderligere sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder for borgere og fastboende i Unionen og tilvejebringe endnu en mekanisme til håndhævelse af menneskerettighederne, nemlig muligheden for at klage til Menneskerettighedsdomstolen over en EU-institutions eller en medlemsstats handling, som indebærer en krænkelse af menneskerettighederne, i forbindelse med gennemførelse af EU-lovgivning, såfremt spørgsmålet hører ind under EMRK; er desuden af den opfattelse, at Menneskerettighedsdomstolens retspraksis dermed vil give et ekstra input til EU's nuværende og fremtidige indsats for overholdelse og fremme af grundlæggende frihedsrettigheder på områderne borgerlige rettigheder og retlige og indre anliggender som supplement til Domstolens retspraksis på dette område;

Chartret og EU's agenturer

29. fremhæver visse EU-agenturers potentiale til at yde støtte til medlemsstaterne i forbindelse med opfyldelsen af deres forpligtelser i henhold til chartret ved ofte at fungere som en operationel forbindelse mellem EU og de nationale sfærer; påpeger, at denne opgave kun kan udføres effektivt, ved at der udvikles en fuldt udbygget praksis for grundlæggende rettigheder i agenturerne, som er aktive på området for retlige og indre anliggender, og/eller de agenturer, hvis aktiviteter kan have indvirkning på de rettigheder og principper, som hidrører fra chartret, idet der tages højde for både de interne og eksterne dimensioner af beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder;
30. opfordrer de relevante EU-agenturer til at intensivere arbejdet med at gennemføre principperne om ligestilling mellem kønnene, som er nedfældet i chartret, herunder ved at sikre, at alle EU's institutioner og agenturer fører en nultolerancepolitik over for alle former for seksuel vold og fysisk og psykisk chikane; opfordrer alle EU's institutioner og agenturer til fuldt ud at gennemføre Parlamentets beslutning af 26. oktober 2017 om bekæmpelse af seksuel chikane og misbrug i EU¹;
31. noterer sig den differentierede vifte af politikker og instrumenter, som de forskellige agenturer har udviklet for at gennemføre deres forpligtelser med hensyn til grundlæggende menneskerettigheder, og som resulterer i forskellige gennemførelsesgrader; understreger, at det er nødvendigt at fremme samarbejde mellem EU's agenturer samt strukturerede dialoger med uafhængige menneskerettighedsekspertes og at bygge videre på eksisterende bedste praksis med henblik på at fremme fælles og styrkede rammer for menneskerettighederne;
32. opfordrer de EU-agenturer, som beskæftiger sig med retlige og indre anliggender, og/eller de agenturer, hvis aktiviteter kan have indvirkning på de rettigheder og principper, der følger af chartret, til at indføre interne strategier for grundlæggende rettigheder og til at fremme regelmæssige kurser om grundlæggende rettigheder og chartret for deres personale på alle niveauer;
33. beklager, at der i mange af EU-agenturenes oprettelsesforordninger ikke er nogen

¹ EUT C 346 af 27.9 2018, s. 192.

udtrykkelig henvisning til chartret; opfordrer den lovgivende myndigheds to parter til at udbedre denne mangel, hvor det er nødvendigt, når der udarbejdes eller revideres forordninger eller afgørelser om oprettelse af agenturer, og til under hensyntagen til det enkelte agents mandat og særlige forhold at tilvejebringe yderligere operationelle mekanismer, som sikrer overholdelse af chartret;

Støtte til medlemsstaterne med gennemførelse af chartret på nationalt plan

34. minder om, at EU's dimensioner og de nationale dimensioner af chartret er uløseligt forbundne og supplerer hinanden med henblik på at sikre, at chartrets bestemmelser anvendes konsekvent inden for EU's overordnede retlige rammer;
35. fremhæver den vedvarende mangel på bevidsthed om chartret, dets anvendelsesområde og graden af anvendelse heraf, både blandt rettighedsindehaverne, der nyder godt af dets beskyttelse, og juridiske eksperter og menneskerettighedsexperter, og beklager de begrænsede nationale foranstaltninger, der er rettet mod at afhjælpe denne mangel;
36. opfordrer Kommissionen til at styrke sine oplysningsaktiviteter i forbindelse med chartret under fuld inddragelse af civilsamfundsorganisationer og til at fremme og finansiere uddannelsesmoduler vedrørende chartret rettet mod nationale dommere, praktiserende advokater og embedsmænd med sigte på også at forbedre kendskabet til EU's politikker og EU-retten, herunder bl.a. materielle og processuelle regler, anvendelsen af EU's instrumenter til retsligt samarbejde, Den Europæiske Unions Domstols relevante retspraksis, juridisk sprogbrug og komparativ ret; opfordrer endvidere Kommissionen til at udstyre medlemsstaterne med praktiske retningslinjer, der støtter dem i gennemførelsen af chartret på nationalt plan; anmoder i denne forbindelse Kommissionen om at give fuld synlighed til agenturets nyligt udgivne håndbog om anvendelse af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i lovgivning og beslutningstagning på nationalt plan;
37. tilskynder medlemsstaterne til regelmæssigt at udveksle oplysninger og erfaringer om anvendelsen, gennemførelsen og overvågningen af chartret og til at integrere de eksempler på bedste praksis, der allerede er udviklet på nationalt plan; tilskynder medlemsstaterne til at gennemgå deres procedureregler for juridisk kontrol og konsekvensanalyser af lovforslag med udgangspunkt i chartret; bemærker, at der i sådanne procedurer udtrykkeligt bør henvises til chartret, på samme måde som der henvises til nationale menneskerettighedsinstrumenter, for at minimere risikoen for, at chartret lades ude af betragtning;
38. påpeger, at smuthuller i forbindelse med medlemsstaternes gennemførelse og korrekte anvendelse af EU-retten i de nationale lovgivninger kan have reel indvirkning på udøvelsen af EU's grundlæggende rettigheder; minder i denne forbindelse om Kommissionens rolle som traktaternes vogter, som i sidste ende gør den – om ikke ligefrem hovedansvarlig – ansvarlig for, når det er nødvendigt, at sikre de grundlæggende rettigheder ved hjælp af traktatbrudsprocedurer; opfordrer i denne henseende til et mere beslutsomt lederskab med hensyn til at sikre en passende gennemførelse af EU-lovgivningen;

Hen imod en mere ensartet fortolkning af chartret

39. er overbevist om, at forskellige fortolkninger vedrørende anvendelsen af chartrets bestemmelser i EU's institutioner, organer, kontorer og agenturer og medlemsstaterne er ødelæggende for den merværdi, som chartret skaber – nemlig at repræsentere et sæt fælles minimumsstandarder for beskyttelse, som skal anvendes horisontalt på alle institutionelle aktører og politikker og aktiviteter, der er knyttet til EU-sfæren;
40. understreger, at indarbejdelsen af chartret i EU's primære ret, selv om EU's kompetenceområde ikke udvides, og selv om nærhedsprincippet, som præciseret i chartrets artikel 51, respekteres, skaber nye ansvarsområder for beslutningstagnings- og gennemførelsesorganerne og ligeledes for medlemsstaterne, når de gennemfører EU-lovgivning på nationalt plan, og at chartrets bestemmelser således kan anvendes direkte af EU's domstole og nationale domstole;
41. tilskynder EU-institutionerne og medlemsstaterne til at åbne mulighed for en mere enkel anvendelse af chartret som helhed;
42. beklager, at Republikken Polen og Det Forenede Kongerige til dato ikke har besluttet at udtræde af protokol nr. 30 til traktaterne, som sikrer deres opt-out-mulighed fra chartret.
 -
 - ◦
43. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

5.12.2018

UDTALELSE FRA UDVALGET OM BESKÆFTIGELSE OG SOCIALE ANLIGGENDER

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om gennemførelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer
(2017/2089(INI))

Ordfører for udtalelse: Eduard Kukan

FORSLAG

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

- A. der henviser til, at sociale bestemmelser er en afgørende del af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og Unionens juridiske struktur; der henviser til, at det er vigtigt at sikre respekt for og understrege betydningen af grundlæggende rettigheder i hele Unionen;
- B. der henviser til, at chartret lige siden Lissabontraktatens ikrafttræden har været en kilde i primær ret, der i første omgang finder anvendelse på Unionens institutioner og organer;
- C. der henviser til, at Unionen, inklusiv alle EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer, og medlemsstaterne har pligt til at sikre de grundlæggende rettigheder under udøvelsen af deres mandater og fuldt ud at overholde chartret, herunder gennem hele lovgivningsprocessen og når de gennemfører EU-lovgivning; der henviser til, at det er vigtigt systematisk at anvende chartret på alle politikområder;
- D. der henviser til, at denne forpligtelse betyder, at EU-institutionerne ikke kun bør søge at undgå krænkelser af chartrets rettigheder, men også at øge chartrets potentiale ved aktivt og systematisk at indarbejde disse rettigheder, når de lovgiver eller udvikler politikker;
- E. der henviser til, at Rådet og Parlamentet systematisk skal sikre, at ethvert valg, der skal

træffes mellem forskellige politiske løsningsmodeller, der er under overvejelse, vurderes på grundlag af det bidrag, som denne valgmuligheder yder til efterlevelsen af chartret;

- F. der henviser til, at proklamationen af den europæiske søjle for sociale rettigheder yderligere understreger betydningen af lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige og anstændige arbejdsvilkår og social beskyttelse og inklusion med henblik på at skabe nye og mere effektive rettigheder for borgerne og styrke de rettigheder, der allerede er forankret i chartret;
1. bekræfter, at alle retsakter, der vedtages af EU, fuldt ud skal inddrage og efterleve chartrets bestemmelser, herunder dets bestemmelser på det sociale område og bestemmelser på området økonomisk styring; understreger, at der skal foretages en systematisk vurdering af, om EU's lovgivning og politikker er i overensstemmelse med chartret; opfordrer Kommissionen til at sikre, at processen med det europæiske semester er i overensstemmelse med chartret, herunder den årlige vækstundersøgelse og de landespecifikke henstillinger;
 2. glæder sig i forbindelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder over Kommissionens forslag om balance mellem arbejdsliv og privatliv, om forudsigelige og gennemsigtige arbejdsvilkår og om koordineringen af de sociale sikringsordninger;
 3. forstår, at retspraksis vil påvirke chartrets anvendelsesområde, og at dette skal tages i betragtning;
 4. opfordrer Den Europæiske Union til at tiltræde Europarådets europæiske socialpakt;
 5. understreger, at alle EU-aktører bør tage lige så meget hensyn til sociale og økonomiske rettigheder og principper som til andre grundlæggende rettigheder og principper, der er nedfældet i chartret;
 6. opfordrer Kommissionen, de øvrige EU-institutioner og medlemsstaternes nationale og regionale regeringer til at høre Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), når grundlæggende rettigheder står på spil;
 7. understreger, at Unionen er nødt til yderligere at øge bevidstheden om chartret på både nationalt plan og EU-plan ved at styrke kommunikationen om grundlæggende rettigheder, værdier og frihedsrettigheder med særligt fokus på beskæftigelse og sociale politikker; understreger betydningen af yderligere at fremme borgernes grundlæggende rettigheder og friheder; opfordrer Unionens institutioner og agenturer, navnlig dem på beskæftigelses- og socialpolitikområdet, til bedre at tilpasse deres praksis med hensyn til gennemførelsen af chartret; opfordrer til, at der lægges særlig vægt på at lette beskæftigelse for personer med handicap og på at kompensere for de ulemper, de oplever i forbindelse med karriereudvikling; opfordrer Kommissionen til at oprette et generaldirektorat med ansvar for spørgsmål vedrørende personer med handicap; beklager, at chartrets fulde potentiale endnu ikke er blevet udnyttet fuldt ud;
 8. understreger den vigtige rolle, som Den Europæiske Ombudsmand spiller med hensyn til at holde EU's institutioner ansvarlige samt fremme deres gode forvaltningspraksisser; glæder sig over det arbejde, som Den Europæiske Ombudsmand har udført;

9. glæder sig over Kommissionens arbejde vedrørende grundlæggende rettigheder og dens årsberetninger om anvendelsen af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder fra chartret om grundlæggende rettigheder;
10. glæder sig over EU's øgede fokus på ældre borgeres rettigheder og opfordrer til, at der gøres yderligere fremskridt i retning af en rettighedsbaseret tilgang til aldring; understreger betydningen af at bekæmpe aldersdiskrimination;
11. understreger, at EU-institutionerne og medlemsstaterne bør leve op til deres forpligtelser med hensyn til de sociale og økonomiske krav i chartret, når de bestræber sig på at efterleve bestemmelserne i EU's instrumenter som f.eks. traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den Økonomiske og Monetære Union (TSSM) og stabilitets- og vækstpakten. kræver endvidere, at begrebet "exceptionelle omstændigheder" i henhold til artikel 3, stk. 3, litra b), i traktaten om stabilitet, samordning og styring, som tillader en afvigelse fra den mellemfristede målsætning eller den planlagte tilpasningssti i retning af denne, bør fortolkes således, at det omfatter landets manglende evne til at overholde sine forpligtelser i henhold til de sociale bestemmelser i chartret;
12. anerkender den afgørende rolle, som Agenturet for Grundlæggende Rettigheder spiller i forbindelse med vurderingen af overholdelsen af chartret, og glæder sig over det arbejde, som agenturet har udført; opfordrer agenturet til fortsat at rådgive og støtte EU-institutioner og medlemsstater i at forbedre kulturen med grundlæggende rettigheder i hele Unionen; glæder sig over den strategi, som FRA for nyligt har vedtaget for perioden 2018-2022;
13. bekræfter, at chartrets sociale bestemmelser garanterer en tilstrækkelig social- og sundhedsdækning og -beskyttelse for alle arbejdstagere, herunder platformarbejdere;
14. understreger vigtigheden af, at alle forslag til EU-lovgivning skal respektere de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i chartret. fremhæver med særligt hensyn til grundlæggende arbejdstagerrettigheder behovet for at EU sikrer, at alle arbejdstagere nyder de samme grundlæggende rettigheder, uanset deres størrelse, kontrakttype eller ansættelsesforhold;
15. opfordrer Kommissionen og Den Europæiske Centralbank til fuldt ud at overholde chartret i forbindelse med varetagelsen af deres opgaver under den europæiske stabilitetsmekanisme, herunder dets udlånspraksis, i lyset af Domstolens retspraksis;

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	3.12.2018
Resultat af den endelige afstemning	+: 35 -: 1 0: 2
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Laura Agea, Guillaume Balas, Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Michael Detjen, Geoffroy Didier, Lampros Fountoulis, Marian Harkin, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Emilian Pavel, Georgi Pirinski, Dennis Radtke, Terry Reintke, Robert Rochefort, Claude Rolin, Siôn Simon, Ulrike Trebesius
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Georges Bach, Heinz K. Becker, Deirdre Clune, Tania González Peñas, Alex Mayer, Jasenko Selimovic, Helga Stevens, Monika Vana
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 200, stk. 2)	Caterina Chinnici

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG**

35	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Marian Harkin, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic
EFDD	Laura Agea
GUE/NGL	Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric
PPE	Georges Bach, Heinz K. Becker, David Casa, Deirdre Clune, Geoffroy Didier, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Dennis Radtke, Claude Rolin
S&D	Guillaume Balas, Brando Benifei, Caterina Chinnici, Michael Detjen, Agnes Jongerius, Jan Keller, Alex Mayer, Emilian Pavel, Georgi Pirinski, Siôn Simon
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Monika Vana

1	-
NI	Lampros Fountoulis

2	0
ECR	Helga Stevens, Ulrike Trebesius

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller

11.1.2019

UDTALELSE FRA UDVALGET OM BORGERNES RETTIGHEDER OG RETLIGE OG INDRE ANLIGGENDER

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om gennemførelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer
(2017/2089(INI))

Ordfører for udtalelse: Dennis de Jong

FORSLAG

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig artikel 44 og 51,
- der henviser til undersøgelsen med titlen "The interpretation of Article 51 of the EU Charter of Fundamental Rights: the Dilemma of Stricter or Broader Application of the Charter to National Measures" (Fortolkning af artikel 51 i EU's charter om grundlæggende rettigheder: Dilemmaet om en strengere eller bredere anvendelse af chartret i forbindelse med nationale foranstaltninger), Generaldirektoratet for Interne Politikker, Temaafdeling C, februar 2016,
- der henviser til Parlamentets beslutning om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder¹ af 25. oktober 2016, navnlig punkt 20,
- der henviser til sin beslutning af 16. februar 2017 om mulige udviklingstendenser og justeringer i Den Europæiske Unions nuværende institutionelle struktur², navnlig punkt 45,

¹ EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.

² EUT C 252 af 18.7.2018, s. 201.

- A. der henviser til, at artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) anerkender de rettigheder, friheder og principper, der findes i Unionens charter om grundlæggende rettigheder af 7. december 2000, som tilpasset den 12. december 2007 i Strasbourg, der har samme juridiske værdi som traktaterne;
 - B. der henviser til, at i henhold til chartrets artikel 51 rettes dens bestemmelser bl.a. til Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer; der henviser til, at chartrets bestemmelser ifølge artikel 51, stk. 1, kun er rettet til medlemsstaterne "når de gennemfører EU-retten";
 - C. der henviser til, at det i henhold til artikel 51, stk. 1, også foreskrives, at Unionens institutioner og organer "fremmer anvendelsen" af chartret; understreger, at chartret ikke blot er en samling af forbud, men at det også bør betragtes som et værktøj til at træffe foranstaltninger til sikring af en effektiv overholdelse af bestemmelserne deri;
 - D. der henviser til, at artikel 6 i TEU også understreger, at de grundlæggende rettigheder, således som de garanteres ved den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK), skal udgøre generelle principper i EU-retten;
 - E. der henviser til, at artikel 151 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) henviser til grundlæggende sociale rettigheder som dem, der er fastsat i den europæiske socialpagt;
 - F. der henviser til, at dens undersøgelse fra november 2017 om gennemførelsen af chartret om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer¹ bl.a. tager hensyn til chartrets relevans for Kommissionens aktiviteter i henhold til traktaten om oprettelse af den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM-traktaten) og inden for rammerne af det europæiske semester; der henviser til, at der ikke er meget fokus på chartrets sociale rettigheder i Unionens økonomiske styring; der henviser til, at disse rettigheder skal betragtes som egentlige grundlæggende rettigheder;
 - G. der henviser til, at Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) har fremsat en række henstillinger med henblik på en effektiv gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder i sine udtalelser om "bedre adgang til retsmidler på områderne erhvervsliv og menneskerettigheder på EU-plan"² og om "udfordringer og muligheder for gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder"³;
1. erklærer, at chartret om grundlæggende rettigheder skal finde anvendelse under fuld overholdelse af EMRK, samtidig med at betydningen af den europæiske socialpagt og den europæiske søjle for sociale rettigheder anerkendes, og opfordrer Kommissionen til at fremskynde proceduren for EU's tiltrædelse af EMRK og til at prioritere en undersøgelse af muligheden for, at EU kan tiltræde den europæiske socialpagt;
 2. opfordrer indtrængende Kommissionen til at præcisere anvendelsesområdet for artikel

¹ "Gennemførelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer", Europa-Parlamentet, Generaldirektoratet for Interne Politikker, Temaafdeling C – Borgernes Rettigheder og Konstitutionelle Anliggender, november 2017.

² FRA's udtalelse 1/2017 af 10. april 2017.

³ FRA's udtalelse 4/2018 af 24. september 2018.

51 i chartret om grundlæggende rettigheder, idet forskellige fortolkninger og praksisser øger forvirringen og gør anvendelsen af chartret uklar og utilfredsstillende¹;

3. opfordrer Kommissionen til at tilbyde EU's medlemsstater vejledning om, hvordan de bør tage højde for grundlæggende rettigheder, når de gennemfører EU-retten;
4. understreger, at artikel 51, stk. 1, i chartret opfordrer til fremme af de deri fastsatte rettigheder og principper og henviser til forbindelsen mellem Unionens værdier og chartret samt Københavnskriterierne for tredjelands tiltrædelse af Unionen; beklager, at EU hidtil ikke har rådet over en omfattende mekanisme til beskyttelse af demokratiet, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder som anbefalet af Parlamentet i dets beslutning af 14. november 2018², der ville give mulighed for en systematisk screening af udviklingen i EU's institutioner og organer og i de medlemsstater, der opfordrer til handling for at beskytte og opfylde chartrets rettigheder, friheder og principper; foreslår navnlig, at de betingelser, der er fastsat i Københavnskriterierne vedrørende grundlæggende rettigheder, ikke blot anvendes én gang som tiltrædelsesbetingelser, men at medlemsstaterne skal vurderes med jævne mellemrum i forhold til dem;
5. bemærker med bekymring, at chartret om grundlæggende rettigheder kun finder anvendelse i medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten, og opfordrer de forskellige EU-institutioner til at overveje at udvide chartrets anvendelsesområde i forbindelse med den næste revision af traktaten;
6. opfordrer Kommissionen, de øvrige EU-institutioner og medlemsstaternes nationale og regionale regeringer til regelmæssigt at høre Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, når de grundlæggende rettigheder står på spil; opfordrer endvidere til inden for rammerne af det europæiske semester at indføre en obligatorisk vurdering og gennemgang af medlemsstaternes overholdelse af chartrets bestemmelser;
7. udtrykker bekymring over manglen på systematiske konsekvensanalyser af grundlæggende rettigheder forud for Kommissionens vedtagelse af dens lovgivningsforslag og opfordrer Kommissionen, Rådet og Parlamentet til at foretage uafhængige og omfattende kompatibilitetskontroller og konsekvensanalyser af de grundlæggende rettigheder for hvert enkelt lovgivningsforslag og dermed integrere de grundlæggende rettigheder på alle relevante politikområder;
8. opfordrer Kommissionen, Rådet og Parlamentet til at sørge for systematiske former for høring af organer og institutioner med ekspertise inden for menneskerettigheder i almindelighed og chartret om grundlæggende rettigheder i særdeleshed; henviser i denne forbindelse til Agenturet for Grundlæggende Rettigheder og de relevante organer i Europarådet og i FN;
9. minder om, at Domstolen har fastslået³, at Kommissionen fuldt ud skal respektere chartret i forbindelse med de opgaver, den er blevet tildelt i henhold til ESM-traktaten, navnlig når det drejer sig om at undertegne aftalememoranda, og at det samme gælder

¹ Se f.eks. afsnit 2.3 i FRA's udtalelse 4/2018 af 24. september 2018.

² Vedtagne tekster, P8_TA(2018)0456.

³ Domstolens dom (Store Afdeling) af 20. september 2016, Ledra Advertising Ltd m.fl. mod Europa-Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB), ECLI:EU:C:2016:701.

de landespecifikke henstillinger inden for rammerne af det europæiske semester; opfordrer Kommissionen til systematisk at integrere konsekvensanalyser vedrørende grundlæggende rettigheder i den socioøkonomiske styring i EU med særligt fokus på kompatibilitet med de sociale bestemmelser i chartret;

10. påpeger, at smuthuller i forbindelse med medlemsstaternes gennemførelse og korrekte anvendelse af EU-retten i de nationale lovgivninger kan have reelle indvirkninger på udnyttelsen af EU's grundlæggende rettigheder; minder i denne forbindelse om Kommissionens rolle som traktaternes vogter og som sådan således i sidste ende – hvis ikke ligefrem den primære ansvarlige – ansvarlig for, når det er nødvendigt, at sikre de grundlæggende rettigheder ved hjælp af traktatbrudsprocedurer; opfordrer i den forbindelse til at udvise et mere beslutsomt lederskab med hensyn til at sikre en passende gennemførelse af EU-retten, navnlig hvad angår retten til miljøbeskyttelse i medfør af chartrets artikel 37, gennem mere omhyggelige, beslutsomme og grundige traktatbrudsprocedurer; minder om vigtigheden af straks at indføre og på korrekt vis gennemføre Århuskonventionens søjle om "adgang til klage og domstolsprøvelse";
11. understreger, at chartrets anvendelse også omfatter EU-agenturerne; fastslår derfor, at der i forbindelse med udarbejdelse eller revision af forordninger eller afgørelser, hvormed der oprettes agenturer, altid bør medtages en henvisning til nødvendigheden af, at agenturer inden for deres respektive mandater overholder chartret såvel som den internationale menneskerettighedslovgivning; opfordrer alle agenturer til at vedtage en strategi vedrørende grundlæggende rettigheder, herunder en adfærdskodeks for medarbejdere og en uafhængig mekanisme til konstatering og indberetning af overtrædelser af grundlæggende rettigheder; opfordrer navnlig Frontex og Det Europæiske Asylstøttekontor (EASO) til at overholde chartret fuldt ud, ikke kun i deres generelle politikker, men også i de daglige aktiviteter blandt grænse- og kystvagterne samt de asylofficerer, disse agenturer har fået tildelt;
12. opfordrer til, at vedtagelsesprocessen for EU's horisontale direktiv om ikkeforskelsbehandling¹ afsluttes uden forsinkelse med henblik på at sikre yderligere grundlæggende rettigheder i Unionen gennem vedtagelse af konkret EU-lovgivning og dermed at undgå det nuværende indgreb i artikel 51;
13. minder om vigtigheden af nærhedsprincippet, og opfordrer samtidig medlemsstaterne til at anvende chartret i dets fulde omfang i overensstemmelse med EMRK og opfordrer til udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne og Unionen og dennes agenturer; minder om værdsættelsen af og opfordrer til en positiv fortolkning og gennemførelse af chartret blandt nationale dommere;
14. understreger, at chartret sandsynligvis er det vigtigste redskab til at forsvare, fremme og udnytte Unionens værdier gennem dets gennemførelse i specifikke politikker og politiske aktiviteter; understreger, at det er af afgørende betydning for EU at opretholde disse værdier i såvel sine eksterne som sine interne politikker ved at forbedre den dækning, som chartret yder sine borgere og indbyggere samt med hensyn til at huse flygtninge og modtage migranter;

¹ Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (COM(2008)0426).

15. understreger, at alle EU's institutioner, agenturer og organer, herunder Frontex, samt medlemsstaterne er fuldt ud bundet af bestemmelserne i chartret om grundlæggende rettigheder;
16. minder om, at både traktaterne og EU's charter om grundlæggende rettigheder omhandler beskyttelse af nationale mindretal og forskelsbehandling på grundlag af sprog; opfordrer til, at EU-institutionerne tager konkrete administrative skridt til at tilskynde de nationale regeringer til at finde bæredygtige løsninger og fremme en kultur med sproglig mangfoldighed i deres medlemsstater, som går ud over de officielle EU-sprog;
17. tilskynder til, at der oprettes og fremmes nationale menneskerettighedsinstitutioner, som bidrager til at sikre, at de grundlæggende rettigheder overholdes under udarbejdelsen og gennemførelsen af politikker og lovgivning og yder bistand til enkeltpersoner i konkrete sager;
18. erklærer, at der stadig er huller i adgangen til retsmidler for ofre for forretningsrelaterede overtrædelser af grundlæggende rettigheder i tredjelande, og opfordrer til at lade tilgængelige, billige og bureaukratisk let anvendelige mekanismer, der giver ofrene mulighed for at imødegå sådanne overtrædelser, når det pågældende selskab er etableret i EU, indgå i EU's aftaler med tredjelande, navnlig handels- og investeringsaftaler;
19. understreger, at EU-borgerne har fået beføjelser gennem det europæiske borgerinitiativ, der blev indført med Lissabontraktaten og gennemført i 2012, og som giver EU-borgerne ret til at indgive andragender til Kommissionen med henblik på at foreslå ny EU-lovgivning; bemærker, at der hidtil har været fire vellykkede initiativer, hvoraf tre har ført til ny lovgivning;
20. opfordrer Kommissionen til systematisk at gennemføre konsekvensanalyser for menneskerettigheder forud for indgåelse af eksterne aftaler, navnlig handelsaftaler;
21. understreger vigtigheden af, at der fastsættes de regler, der er nødvendige for at beskytte Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder; støtter indførelsen af stærke og konsekvente bestemmelser om grundlæggende rettigheder i de operationelle tekster til udkast til forordninger om oprettelse af EU-fonde.
22. fordømmer Polens hidtil usete og isolerede beslutning om at gå imod Rådets konklusioner om anvendelsen af charteret om grundlæggende rettigheder på justitsministrenes møde i Luxembourg den 11. oktober 2018;
23. minder om den politiske aftale mellem de store EU-institutioner og medlemsstaterne om EU's tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention; mener, at gennemførelsen af processen vil indføre yderligere garantier for Unionens borgeres og indbygges grundlæggende rettigheder; anmoder om, at der tages de nødvendige skridt til i sidste ende at fjerne de retlige hindringer, der forhindrer afslutningen af aftalen om tiltrædelse.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	10.1.2019
Resultat af den endelige afstemning	+: 39 -: 8 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Asim Ademov, Martina Anderson, Heinz K. Becker, Monika Beňová, Michał Boni, Caterina Chinnici, Rachida Dati, Frank Engel, Laura Ferrara, Romeo Franz, Kinga Gál, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Monika Hohlmeier, Sophia in 't Veld, Cécile Kashetu Kyenge, Monica Macovei, Roberta Metsola, Claude Moraes, Ivari Padar, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Marie-Christine Vergiat, Udo Voigt, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský, Auke Zijlstra
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Dennis de Jong, Anna Hedh, Lívia Járóka, Marek Jurek, Jean Lambert, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 200, stk. 2)	Norbert Erdős, Fernando Ruas, Adam Szejnfeld

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG**

39	+
ALDE	Nathalie Griesbeck, Sophia in 't Veld, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Cecilia Wikström
ECR	Monica Macovei
EFDD	Laura Ferrara
GUE/NGL	Martina Anderson, Dennis de Jong, Marie-Christine Vergiat
PPE	Asim Ademov, Heinz K. Becker, Michał Boni, Rachida Dati, Frank Engel, Monika Hohlmeier, Jeroen Lenaers, Roberta Metsola, Fernando Ruas, Csaba Sógor, Adam Szejnfeld, Traian Ungureanu, Tomáš Zdechovský
S&D	Monika Beňová, Caterina Chinnici, Ana Gomes, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Cécile Kashetu Kyenge, Andrejs Mamikins, Claude Moraes, Ivari Padar, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer
VERTS/ALE	Romeo Franz, Jean Lambert, Judith Sargentini, Bodil Valero

8	-
ECR	Marek Jurek, Helga Stevens, Kristina Winberg
ENF	Auke Zijlstra
NI	Udo Voigt
PPE	Norbert Erdős, Kinga Gál, Livia Járóka

0	0

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller

28.11.2018

**HOLDNING I FORM AF ÆNDRINGSFORSLAG
FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGESTILLING**

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om gennemførelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer
(2017/2089(INI))

For Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling: Angelika Mlinar (ordfører)

Position

ÆNDRINGSFORSLAG

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling forelægger Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, følgende ændringsforslag:

**Ændringsforslag 1
Forslag til beslutning
Henvisning 1 a (ny)**

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

– *der henviser til sin beslutning af
13. marts 2018 om ligestilling i EU's
handelsaftaler¹,*

¹*Vedtagne tekster, P8_TA(2018)0066.*

**Ændringsforslag 2
Forslag til beslutning
Henvisning 1 b (ny)**

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

– *der henviser til Europarådets
konventionen til forebyggelse og
bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i*

hjemmet (Istanbulkonventionen) og til sin beslutning af 12. september 2017 om forslag til Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions indgåelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet¹,

¹EUT C 337 af 20.9 2018, s. 167.

Ændringsforslag 3
Forslag til beslutning
Henvisning 1 c (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

– *der henviser til sin beslutning af 26. oktober 2017 om bekæmpelse af seksuel chikane og misbrug i EU¹,*

¹ EUT C 346 af 27.9 2018, s. 192.

Ændringsforslag 4
Forslag til beslutning
Henvisning 1 d (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

– *der henviser til det fælles arbejdsdokument af 21. september 2015 med titlen "Gender Equality and Women's Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016-2020" (SWD(2015)0182) og til Rådets konklusioner af 26. oktober 2015 om handlingsplanen om ligestilling for 2016-2020,*

Ændringsforslag 5
Forslag til beslutning
Henvisning 1 e (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

– *der henviser til retningslinjerne for fremme og beskyttelse af alle menneskerettigheder for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interkønnede (LGBTI), som blev vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union på samlingen den 24. juni 2013,*

Ændringsforslag 6
Forslag til beslutning
Betragtning G a (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

Ga. der henviser til, at princippet om ligestilling mellem kønnene er en grundlæggende værdi i EU og er forankret i EU-traktaterne og i artikel 23 i chartret; der henviser til, at artikel 8 i TEUF knæsætter princippet om integrering af ligestillingsaspektet med erklæringen om, at Unionen i alle sine aktiviteter skal tilstræbe at fjerne uligheder og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder;

Ændringsforslag 7
Forslag til beslutning
Betragtning G b (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

Gb. der henviser til, at Det Europæiske Ligestillingsinstitut (EIGE) har til opgave at udvikle, analysere, evaluere og udbrede kendskabet til metodiske redskaber for at støtte integrationen af ligestilling mellem kønnene i alle EU-politikker og de heraf afledte nationale politikker og støtte integreringen af kønsaspektet i alle EU's institutioner og organer;

Ændringsforslag 8
Forslag til beslutning
Betragtning L a (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

L.a. der henviser til, at chartrets artikel 24 fastsætter børns rettigheder og forpligter offentlige myndigheder og private institutioner til at sikre, at barnets tarv kommer i første række;

Ændringsforslag 9
Forslag til beslutning
Betragtning L b (ny)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

L.b. der henviser til, at artikel 14 i chartret fremhæver alle børns ret til en retfærdig uddannelse;

Ændringsforslag 10
Forslag til beslutning
Punkt 1 a (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

1a. beklager, at kønsbaseret vold alt for let tolereres, og understreger behovet for at sætte en stopper for straffrihed ved at sikre, at gerningsmændene retsforfølges; opfordrer EU til at nå til enighed om ratificeringen af Istanbulkonventionen og Kommissionen til at forelægge en omfattende EU-strategi mod alle former for kønsbaseret vold, herunder seksuel chikane og seksuelle overgreb på kvinder og piger, for at sikre sammenhæng mellem EU's interne og eksterne indsats på dette område;

Ændringsforslag 11
Forslag til beslutning
Punkt 1 b (nyt)

1b. er dybt bekymret over migranternes, flygtninges og asylansøgere, navnlig kvinders, børns og LGBTI-personers, sårbarhed, og opfordrer til en hurtig forbedring af sikre og lovlige migrationsveje, fuld respekt for princippet om non-refoulement og adgang til familiesammenføring, bolig, uddannelse, beskæftigelse, sundhedspleje og psykologisk bistand efter ankomsten til EU;

**Ændringsforslag 12
Forslag til beslutning
Punkt 2**

Forslag til beslutning

2. minder om, at de procedurer, som EU-institutionerne har fastlagt for at vurdere, om lovgivningsmæssige forslag er forenelige med chartret, hovedsagelig er af intern karakter; fremhæver behovet for at sikre bedre ***typer af høring***, konsekvensanalyser og juridisk kontrol med fuld inddragelse af uafhængige eksperter i grundlæggende rettigheder; opfordrer Kommissionen til at fremme et struktureret og reguleret samarbejde med uafhængige eksterne organer såsom FRA og civilsamfundsorganisationer, der arbejder inden for dette område, når et lovgivningsdossier potentielt kan fremme eller have en negativ indvirkning på de grundlæggende rettigheder;

**Ændringsforslag 13
Forslag til beslutning
Punkt 3 a (nyt)**

Ændringsforslag

2. minder om, at de procedurer, som EU-institutionerne har fastlagt til vurdering af lovgivningsmæssige forslags forenelighed med chartret, hovedsagelig har intern karakter; fremhæver behovet for at sikre bedre ***høringstyper***, konsekvensanalyser, ***herunder kønsspecifikke konsekvensanalyser***, og juridisk kontrol med fuld inddragelse af uafhængige eksperter i grundlæggende rettigheder; opfordrer Kommissionen til at fremme et struktureret og reguleret samarbejde med uafhængige eksterne organer såsom FRA og civilsamfundsorganisationer, der arbejder inden for dette område, når et lovgivningsdossier potentielt kan fremme eller have en negativ indvirkning på grundlæggende rettigheder;

3a. understreger behovet for et tæt samarbejde med EIGE i dets rolle som formidler af præcise metodiske redskaber og med henblik på en mere effektiv gennemførelse af integration af kønsaspektet i EU's lovgivnings- og beslutningsprocesser;

**Ændringsforslag 14
Forslag til beslutning
Punkt 4**

4. gentager sin opfordring til Kommissionen om at ændre dens beslutning om i konsekvensanalysen at opsplitte dens betragtninger om grundlæggende rettigheder i de nuværende tre kategorier – økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger – og oprette **en særskilt kategori** med overskriften "konsekvenser for de grundlæggende rettigheder", da dette er den eneste måde at sikre, at der tages hensyn til alle aspekter af de grundlæggende rettigheder;

4. gentager opfordringen til Kommissionen om at ændre sin beslutning om i konsekvensanalyser at opdele sine betragtninger om grundlæggende rettigheder i de nuværende tre kategorier – økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger – og oprette **to særskilte kategorier** med overskrifterne "konsekvenser for de grundlæggende rettigheder" **og "kønsindvirkningsvurdering"**, da dette er den eneste måde at sikre, at der tages hensyn til alle aspekter af de grundlæggende rettigheder, **navnlige for mindretal og udsatte grupper som kvinder, børn og LGBTIQ+-personer;**

**Ændringsforslag 15
Forslag til beslutning
Punkt 7 a (nyt)**

7a. opfordrer Kommissionen og Rådet til i handelsaftaler at fremme en forpligtelse til at vedtage, opretholde og gennemføre love, bestemmelser og politikker vedrørende ligestilling mellem kønnene effektivt, herunder de aktive foranstaltninger, der er nødvendige for at

fremme ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders indflydelse og status på alle niveauer, i overensstemmelse med artikel 23 i chartret;

Ændringsforslag 16
Forslag til beslutning
Punkt 8 a (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

8a. beklager, at kønsaspektet ikke konsekvent integreres i alle EU's aktiviteter, hvilket hindrer en effektiv gennemførelse af foranstaltninger til bekæmpelse af kønsdiskrimination og fremme af ligestilling mellem kønnene;

Ændringsforslag 17
Forslag til beslutning
Punkt 8 b (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

8b. understreger behovet for et kulturelt skifte i institutionerne ved hjælp af en systematisk og struktureret organisatorisk læringsproces for at opnå ligestilling både internt og navnlig i resultaterne af deres arbejde;

Ændringsforslag 18
Forslag til beslutning
Punkt 16 a (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

16a. opfordrer de relevante EU-agenturer til at intensivere arbejdet med at gennemføre principperne for ligestilling mellem kønnene, der er nedfældet i chartret, herunder ved at sikre, at alle EU's institutioner og agenturer fører en nultolerancepolitik over for alle former for seksuel vold og

fysisk og psykisk chikane; opfordrer EU's institutioner og agenturer til fuldt ud at gennemføre Parlamentets beslutning af 26. oktober 2017 om bekæmpelse af seksuel chikane og misbrug i EU;

Ændringsforslag 19
Forslag til beslutning
Punkt 20 a (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

20a. opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at bekæmpe alle former for diskrimination og vold mod LGBTI-personer i deres respektive lande og i andre lande som skitseret i chartret;

Ændringsforslag 20
Forslag til beslutning
Punkt 20 b (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

20b. understreger, at EU bør træffe omfattende og strategiske foranstaltninger for at sætte medlemsstaterne i stand til at reagere på krænkelser af kvinders rettigheder inden for deres egne grænser og sikre, at de aktivt fremmes af chartret om grundlæggende rettigheder; gentager i denne forbindelse sin opfordring til alle medlemsstater om hurtigt at ratificere alle dele af Istanbulkonventionen;

Ændringsforslag 21
Forslag til beslutning
Punkt 20 c (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

20c. understreger, at kvinders rettigheder og ligestilling mellem kønnene, herunder universel respekt for og adgang til seksuel og reproduktiv

sundhed og rettigheder, bør have plads centralt i chartret om grundlæggende rettigheder og i politikudformningen på nationalt plan;

Ændringsforslag 22
Forslag til beslutning
Punkt 24 a (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

24a. erkender, at social udstødelse kan skyldes mangel på retfærdig uddannelse og forværres af mobning; tilskynder nationale og lokale forvaltninger og skoler til at træffe foranstaltninger, der kan hjælpe ofre for mobning og forhindre social udstødelse af dem, i overensstemmelse med chartrets artikel 34;

Ændringsforslag 23
Forslag til beslutning
Punkt 25 a (nyt)

Forslag til beslutning

Ændringsforslag

25a. opfordrer medlemsstaterne til at støtte anvendelsen af konsekvensanalyser for de mest sårbare grupper (enlige mødre, børn, personer med handicap osv.) i udviklingen af national lovgivning om uddannelse, men er klar over, at dette ikke er påkrævet under nogen lovgivning eller charteret og udgør en alvorlig kløft og uoverensstemmelse mellem EU's lovgivning og national lovgivning, hvilket bremser den i chartret fastsatte udvikling af ligestilling mellem kønnene;

21.1.2019

UDTALELSE FRA UDVALGET FOR ANDRAGENDER

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om gennemførelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder inden for EU's institutionelle rammer
(2017/2089(INI))

Ordfører for udtalelse: Josep-Maria Terricabras

FORSLAG

Udvalget for Andragender opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

- A. der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, navnlig artikel 44 og 51;
 - B. der henviser til undersøgelsen med titlen "The interpretation of Article 51 of the EU Charter of Fundamental Rights: the dilemma of stricter or broader Application of the Charter to national measures" (Fortolkning af artikel 51 i EU's charter om grundlæggende rettigheder: Dilemmaet mellem en strengere eller bredere anvendelse af chartret i forbindelse med nationale foranstaltninger), som blev offentliggjort i februar 2016 af Temaafdeling C i Generaldirektoratet for Interne Politikker;
 - C. der henviser til Udvalget for Andragenders høring den 23. februar 2016 med titlen "Udvidelse af anvendelsesområdet for EU's charter om grundlæggende rettigheder (artikel 51)";
 - D. der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder¹, navnlig punkt 20;
 - E. der henviser til sin beslutning af 16. februar 2017 om mulige udviklingstendenser og justeringer i Den Europæiske Unions nuværende institutionelle struktur², navnlig punkt 45;
1. bekræfter på ny, at den grundlæggende ret til at indgive andragender, der er nedfældet i

¹ EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.

² EUT C 252 af 18.7.2018, s. 201.

artikel 44 i chartret om grundlæggende rettigheder og i artikel 20 og 227 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), er en af grundpillerne i unionsborgerskabet og et centralt element i et deltagerbaseret demokrati og har som formål at bringe borgerne tættere på EU gennem en åben, demokratisk, inklusiv og gennemsigtig procedure;

2. minder om, at et voksende antal af de andragender, der er indgivet til Parlamentet efter ikrafttrædelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder i december 2009, har henvist til chartret som retsgrundlaget for påstanden om overtrædelse af de grundlæggende rettigheder; bemærker, at disse andragender kan tyde på, at der er en alvorlig strukturel mangel på en tilgang baseret på grundlæggende rettigheder i udarbejdelsen af lovgivning og politikudformningen på såvel EU-plan som på nationalt plan og i forbindelse med gennemførelsen af lovgivningen i medlemsstaterne; mener, at EU's borgere kan nyde godt af et øget samspil mellem Udvalget for Andragender og Agenturet for Grundlæggende Rettigheder (FRA), når det specifikt drejer sig om behandling af andragender, hvor agenturet tager direkte hånd om andrageres bekymringer vedrørende mulige krænkelse af de grundlæggende rettigheder;
3. bemærker, at Den Europæiske Ombudsmand ligeledes spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre respekten for de grundlæggende rettigheder inden for rammerne af chartret, ikke blot for så vidt angår artikel 41 om retten til god forvaltning, men også i betragtning af at en sådan god forvaltning udgør en hjørnesteen med hensyn til at sikre andre grundlæggende rettigheder; minder om det forbilledlige arbejde, som Ombudsmanden har udført i denne valgperiode på området for bl.a. gennemsigtighed og informationsfrihed samt hendes særberetning om Frontex¹, navnlig for så vidt angår asylansøgere og migranternes ret til at klage;
4. bemærker, at EU's borgere og indbyggere betragter chartrets ikrafttræden som en af de vigtigste måder, hvorpå EU-medlemskab skaber merværdi; er overbevist om, at en reform af Unionen med henblik på at øge dens legitimitet og værdi i borgernes og indbyggernes øjne hovedsageligt kan opnås ved at øge beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i chartret; understreger, at chartret om grundlæggende rettigheder har potentiale til at afhjælpe det demokratiske underskud og kan betragtes som hjørnesteenen for udvikling af robuste sociale politikker, der bygger bro mellem socioøkonomiske uligheder og giver en fuldt udbygget Union af borgere;
5. er bekymret over, at chartret om grundlæggende rettigheder kun finder anvendelse i medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten; gentager, at mange borgere og indbyggere har fundet dets anvendelse uklar og utilfredsstillende; understreger dog, at chartret er en primær kilde til EU-retten, ikke kun for institutionerne, men også for medlemsstaterne; minder om, at medlemsstaterne med henblik på at sikre en virksomhedsfuld udøvelse af de grundlæggende rettigheder ligeledes skal håndhæve chartrets bestemmelser, og at dets begrænsede anvendelsesområde ikke giver dem "carte blanche" til at krænke de rettigheder, der er fastsat deri;
6. mener, at det store antal kilder til beskyttelse af grundlæggende rettigheder (nationale, europæiske og internationale) og kompleksiteten af deres samspil ikke bør svække selve

¹ Den Europæiske Ombudsmands særberetning af 7. november 2013 som led i undersøgelse på eget initiativ OI/5/2012/BEH-MHZ vedrørende Frontex.

beskyttelsen; fremhæver, at en strengere fortolkning og anvendelse af chartret om grundlæggende rettigheder vil være tilstrækkelig til at sikre beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder i hele Unionen; mener, at denne bredere fortolkning skal være i overensstemmelse med EU's internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet, da de udspringer af EU's pligt til at opretholde folkeretlig sædvaneret og de almindelige folkeretlige principper;

7. mener, at de fleste andrageres forventninger til de rettigheder, som de nyder godt af i medfør af chartret, er høje og går langt ud over deres nuværende anvendelsesområde; understreger, at en alt for snæver eller usammenhængende fortolkning af artikel 51 medfører, at folk føler sig fremmedgjort i forhold til EU; opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at styrke anvendelsen af chartret ved at udvide dets anvendelsesområde og opfordrer indtrængende Kommissionen til at træffe foranstaltninger for at sikre, at anvendelsesområdet for artikel 51 fortolkes på en så sammenhængende og vidtfavnende måde som muligt med henblik på at sikre, at chartret gennemføres på en universel og ensartet måde i Unionen og for alle borgere; mener, at den universelle anvendelse af chartret er en forudsætning for fremme og konsolidering af unionsborgerskabet og styrkelse af den demokratiske deltagelse i EU;
8. glæder sig over Kommissionens indsats for at bekæmpe forskelsbehandling af kvinder; minder om, at chartrets artikel 23 har følgende ordlyd: "Der skal sikres ligestilling mellem mænd og kvinder på alle områder, herunder i forbindelse med beskæftigelse, arbejde og løn."; påpeger, at princippet om ligestilling ikke forhindrer os i at opretholde eller iværksætte foranstaltninger, der giver det underrepræsenterede køn særlige fordele;
9. anser det for at være af afgørende betydning, at Unionen ud over den generelle sikring af frihedsrettigheder samt beskyttelse af ligestilling og politiske rettigheder tager beslutsomme skridt til i særdeleshed at intensivere sit eget engagement med hensyn til at sikre de sociale rettigheder, der er fastsat i chartret; er af den opfattelse, at de nuværende garantier for borgerlige og politiske rettigheder således i sidste ende vil modsvare de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og på denne vis bringe Unionen i overensstemmelse med principperne om menneskerettighedernes universalitet, umistelighed, udelelighed, gensidige afhængighed og indbyrdes forhold; udtrykker ønske om, at den europæiske socialpagt tildeles samme status som traktaterne i lighed med chartret om grundlæggende rettigheder;
10. insisterer på, at artikel 7, stk. 7, i forordning (EU) nr. 472/2013 om skærpelse af den økonomiske og budgetmæssige overvågning af medlemsstater i euroområdet, der har eller er truet af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet¹, og som fastsætter, at de budgetmæssige konsolideringsbestrebelse, der kræves i henhold til det makroøkonomiske tilpasningsprogram, "skal tage hensyn til behovet for at sikre tilstrækkelige midler til grundlæggende politikker som f.eks. uddannelse og sundhed", fortolkes i overensstemmelse med kravene i chartrets sociale bestemmelser og principperne i den europæiske socialpagt;
11. opfordrer til, at der udarbejdes og gennemføres en adfærdskodeks for alt personale i overensstemmelse med chartret om grundlæggende rettigheder; opfordrer til, at der indføres ordninger for overholdelse, der sikrer, at enhver overtrædelse opdages,

¹ EUT L 140 af 27.5.2013, s. 1.

indberettes og behandles på en rettidig måde; er af den opfattelse, at de påståede ofres og whistlebloweres ret til beskyttelse af deres personoplysninger bør betragtes som umistelig i hele denne proces; opfordrer til, at der afholdes kurser for personale med henblik på at eliminere forskelsbehandling og hadefuld tale på grundlag af køn, seksuel orientering, etnisk oprindelse eller enhver anden form for status;

12. opfordrer indtrængende Rådet til at afslutte vedtagelsen af EU's horisontale direktiv om ikkeforskelsbehandling, hvilket vil sikre princippet om ikkeforskelsbehandling som forankret i chartret; beklager, at det er blevet blokeret så længe, eftersom dets vedtagelse yderligere ville sikre konkrete grundlæggende rettigheder i Unionen, omgå det nuværende indgreb i artikel 51 ved hjælp af vedtagelsen af specifik EU-lovgivning, der skal gennemføres af medlemsstaterne, og være i overensstemmelse med de forpligtelser, som Unionen har påtaget sig ved sin tiltrædelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap;
13. insisterer på, at det er af afgørende betydning at sikre den effektive beskyttelse af EU-borgere og -indbyggere, der ydes under det nuværende system, navnlig på området for økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, men også med hensyn til borgerlige rettigheder, forskelsbehandling og demokratisk deltagelse, ved at udvide chartrets anvendelse; opfordrer i den forbindelse Kommissionen til at sikre, at der medtages en uafhængig, deltagerorienteret og gennemsigtig konsekvensanalyse af de grundlæggende rettigheder i alle nye lovgivningsforslag med det formål at integrere og effektivt beskytte de grundlæggende rettigheder på alle relevante politikområder; foreslår yderligere udvikling og anvendelse af et begreb om "indbyggede grundlæggende rettigheder" med henblik på at fremme indlejringen af de højeste standarder for grundlæggende rettigheder i al politikudformning lige fra de tidligste stadier; understreger, at det forhold, at en artikel som artikel 9 i TEUF om høj beskæftigelse og social beskyttelse eksisterer, men ikke anvendes, ikke bidrager til EU's og dets medlemsstaters demokratiske karakter, men tværtimod bidrager til at mindske dens legitimitet;
14. understreger betydningen af FRA i en institutionel sammenhæng; beklager den manglende integration af agenturets arbejde med evalueringen af foreneligheden af institutionelle aktiviteter med grundlæggende rettigheder og med jævne mellemrum med ekspertise i lovgivningsmæssige sager af relevans for Unionens interne og eksterne kompetencer; gentager, at det er af væsentlig betydning at trække på uafhængig og upartisk ekspertise for systematisk at forberede kompatibilitetskontroller på alle EU-institutionernes aktivitetsområder; mener i denne henseende, at de relevante agenturers (Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder og FRA) bidrag til de lovgivende institutioner og dem med operationelle kompetencer på området kan systematiseres og videreudvikles, så de bliver mere omfattende; noterer sig det interaktive onlineværktøj "Clarity", der er udviklet af FRA med henblik på at gøre det let at finde frem til det mest hensigtsmæssige udenretslige organ med en menneskerettighedsdimension i forbindelse med særlige spørgsmål om grundlæggende rettigheder;
15. er af den faste overbevisning, at Kommissionens strategi for den effektive gennemførelse af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal ajourføres hurtigst muligt, skønt den er et positivt første skridt efter chartrets ikrafttræden; glæder sig over Kommissionens årlige rapporter om anvendelsen af chartret og opfordrer til, at den strategi, der blev udarbejdet i 2010, gennemgås for at afspejle de nye udfordringer og

realiteter, som institutionerne står over for, navnlig i kølvandet på brexit;

16. understreger, at alle EU's institutioner, agenturer og organer, herunder Frontex, samt medlemsstaterne er fuldt ud bundet af bestemmelserne i chartret om grundlæggende rettigheder;
17. minder om, at såvel traktaterne som EU's charter om grundlæggende rettigheder omhandler beskyttelse af nationale mindretal og henviser til forskelsbehandling på grundlag af sprog; opfordrer til, at der inden for EU-institutionerne tages konkrete administrative skridt med det formål at tilskynde nationale regeringer til at finde bæredygtige løsninger og fremme en kultur med sproglig mangfoldighed i deres medlemsstater i et omfang ud over de officielle EU-sprog;
18. påpeger, at medlemsstaterne selv kan – og har moralsk forpligtelse til at – gennemføre chartrets bestemmelser i deres lovgivning, selv når de ikke direkte gennemfører EU-retten; beklager mediefrihedens forværrede situation i flere medlemsstater; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at respektere og Kommissionen til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at overvåge og håndhæve mediefrihed og -pluralisme; tilskynder til, at der oprettes og fremmes nationale menneskerettighedsinstitutioner, som bidrager til at sikre, at de grundlæggende rettigheder overholdes under udarbejdelsen og gennemførelsen af politikker og lovgivning, og som yder bistand til enkeltpersoner i konkrete sager; mener, at den vilkårlige eller overdrevne brug af vold, som politiet eller andre sikkerhedsstyrker i medlemsstaterne udøver mod fredelige forsamlinger, er i strid med chartrets bestemmelser;
19. opfordrer Kommissionen til at anlægge en mere dristig tilgang, når den overvåger foranstaltninger, som de nationale myndigheder træffer for at gennemføre EU-retten, der rejser spørgsmål vedrørende chartret om grundlæggende rettigheder, navnlig i betragtning af at disse rettigheder ikke nødvendigvis er sikret i hele EU;
20. glæder sig over ratificeringen af Marrakeshtraktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er synshæmmede, da det udgør et afgørende skridt inden for rammerne af chartrets artikel 26 om integration af mennesker med handicap;
21. noterer sig andragende nr. 0657/2016 og understreger den allerhøjeste vigtighed af, at der i alle medlemsstater, i alle tilfælde og i alle offentlige institutioner, navnlig på uddannelsesområdet, sikres overholdelse af chartrets artikel 10 om tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed;
22. opfordrer Kommissionen, de øvrige EU-institutioner og medlemsstaternes myndigheder til regelmæssigt og direkte at høre FRA, når de grundlæggende rettigheder er på spil; opfordrer endvidere til, at der foruden medlemsstaternes politikker indføres en obligatorisk vurdering og gennemgang af den eksisterende rammelovgivning inden for rammerne af den europæiske økonomiske styring med henblik på at sikre overholdelsen af chartret, navnlig dets sociale bestemmelser; foreslår, at der udvikles en resultattavle for grundlæggende rettigheder med henblik på at overvåge overholdelsen af de grundlæggende rettigheder i medlemsstaterne;
23. mener, at gennemførelsen af chartrets interne aspekter i alvorlig grad halter bagud, navnlig i forbindelse med medlemsstaternes udøvelse af Unionens beføjelser; opfordrer

Kommissionen til at være mere årvågen med hensyn til at sikre, at medlemsstaterne gennemfører chartret fuldt ud og konsekvent; opfordrer Kommissionen til at udvikle en integreret tilgang til at overvåge overholdelsen af artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og artikel 258-260 i TEUF, som vil give mulighed for rettidig indberetning, reaktion og forebyggelse i tilfælde af krænkelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder; minder om det løfte, som den tidligere Kommission har afgivet om at udvikle et nyt værktøj – foruden anvendelsen af artikel 7 i TEU som en sidste udvej – der i sanktionsmæssig henseende går ud over de nuværende traktatbrudsprocedurer med det formål at imødegå åbenlyse krænkelse af de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i chartret, navnlig når medlemsstaternes regeringer er involveret;

24. er stærkt uenig med Kommissionen hvad angår dens strenge fortolkning af artikel 51, stk. 1, i forbindelse med vurderingen af en række andragender, der er indgivet til Parlamentet, og gentager på det kraftigste, at EU-institutionerne skal respektere chartret under alle omstændigheder og uanset hvilken rolle, de spiller;
25. understreger behovet for at sikre, at chartret, navnlig dets sociale bestemmelser, respekteres, og at det overholdes under og gennem alle faser i processen med det europæiske semester, herunder den årlige vækstundersøgelse, og at den fælles beskæftigelsesrapport samtidig ajourføres; opfordrer til, at der udarbejdes sociale benchmarks, som skal overvåges og medtages i de landespecifikke henstillinger som led i en integreret tilgang;
26. fremhæver, at de sparepolitikker, der er vedtaget på EU-plan og af medlemsstaterne, har medført en enorm stigning i de socioøkonomiske uligheder, hvilket forhindrer borgerne i helt konkret og fuldt ud at nyde godt af deres grundlæggende rettigheder;
27. minder om den politiske aftale mellem de store EU-institutioner og medlemsstaterne om EU's tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention; understreger, at denne tiltrædelse er en retlig forpligtelse i henhold til artikel 6, stk. 2, i TEU; mener, at gennemførelsen heraf vil medføre yderligere garantier for EU-borgernes og -indbyggernes grundlæggende rettigheder og tilvejebringe en sammenhængende ramme for beskyttelse af menneskerettighederne i hele Europa; opfordrer Kommissionen til at tage de nødvendige skridt til med tiden at fjerne de retlige hindringer, der forhindrer tiltrædelsesprocessens afslutning, om nødvendigt ved at udarbejde en ny tiltrædelsesaftale, der afhjælper de mangler, som EU-Domstolen har påpeget i udtalelse 2/13;
28. opfordrer de forskellige EU-institutioner til at overveje en styrkelse af chartrets anvendelsesområde, herunder ophævelsen af artikel 51, i den næste traktatrevision;
29. udtrykker sin utilfredshed med fortolkningen af artikel 51 og 52, som anses for at medføre et kunstigt modsætningsforhold mellem rettigheder og principper, navnlig mellem borgerlige og politiske rettigheder og sociale og økonomiske principper; gentager den holdning, som FRA har givet udtryk for i sin rapport om grundlæggende rettigheder fra 2017, i henhold til hvilken chartret er unikt, fordi det i et enkelt dokument har kombineret borgerlige, politiske, sociale og økonomiske rettigheder og givet disse lige status; mener, at de sociale og økonomiske rettigheder er for svage, og at disse bør styrkes i EU-retten og i medlemsstaternes konstitutionelle systemer på en afgørende

måde ved at gøre de 20 principper i den europæiske socialpagt retligt bindende for alle institutioner og alle medlemsstater.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	21.1.2019
Resultat af den endelige afstemning	+: 11 -: 8 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Margrete Auken, Andrea Cozzolino, Pál Csáky, Rosa Estaràs Ferragut, Eleonora Evi, Peter Jahr, Jude Kirton-Darling, Svetoslav Hristov Malinov, Ana Miranda, Gabriele Preuß, Jarosław Wałęsa, Cecilia Wikström
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Kostadinka Kuneva, Josep-Maria Terricabras
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 200, stk. 2)	José Blanco López, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Massimiliano Salini, Barbara Spinelli

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG**

11	+
ALDE	Cecilia Wikström
EFDD	Eleonora Evi
GUE	Kostadinka Kuneva, Barbara Spinelli,
S-D	José Blanco López, Andrea Cozzolino, Jude Kirton-Darling, Gabriele Preuß
Verts/ALE	Margrete Auken, Ana Miranda, Josep-Maria Terricabras

8	-
EPP	Pál Csáky, Rosa Estaràs Ferragut, Peter Jahr, Svetoslav Hristov Malinov, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Massimiliano Salini, Jarosław Wałęsa

0	0
-	-

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I KORRESPONDERENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	22.1.2019
Resultat af den endelige afstemning	+: 12 -: 2 0: 7
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Gerolf Annemans, Pascal Durand, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Jo Leinen, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Markus Pieper, Paulo Rangel, György Schöpflin, Pedro Silva Pereira, Barbara Spinelli, Kazimierz Michał Ujazdowski
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Max Andersson, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jasenko Selimovic, Gabriele Zimmer
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 200, stk. 2)	José Blanco López, Michael Gahler, Stefan Gehrold, Theresa Griffin, Fernando Ruas

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I KORRESPONDERENDE UDVALG**

12	+
ALDE	Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jasenko Selimovic
GUE/NGL	Barbara Spinelli, Gabriele Zimmer
PPE	Danuta Maria Hübner
S&D	José Blanco López, Theresa Griffin, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jo Leinen, Pedro Silva Pereira
VERTS/ALE	Max Andersson, Pascal Durand

2	-
ENF	Gerolf Annemans
PPE	Markus Pieper

7	0
NI	Kazimierz Michał Ujazdowski
PPE	Michael Gahler, Stefan Gehrold, Esteban González Pons, Paulo Rangel, Fernando Ruas, György Schöpflin

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller